

Előfizetési díj
Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
Újszór hasábozott gármond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagybobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein és Vogler (Neuer Markt 11).
Pestben: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. z.)

Nyititéri czikkok
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czímzendők.

Az értékesb czikkok díjaztatnak. Késziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

„KELET”
politikai és közgazd. napilap
nyolczadik negyedévi folyamára.

A közelgő új negyedév küszöbén, a nélkül, hogy új program-adásnak szükségét látnók, egyszerűen fölkerjük lapunk t. pártolót hogy előfizetéseiket idején megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

A „Kelet”, mint eddig, ezután is hiv képviselője lesz az erdélyi részek érdekeinek, s mig mulaszthatlan kötelességének tartja az anyabonnal való unio rendszeres keresztültivtele mellett küzdeni, viszont nem téveszti szem elől a historiai mult által teremtet specialis viszonyok tekintetbe vételét, s annyival inkább most, midőn a királyi biztosság megszüntetése folytán, még jobban előtérbe lép annak szükségessége, hogy minden felmerülő sajátlagos kérdés földerítését a nyilvánosság közegei, az erdélyrészi lapok, tekintsék elengedhetlen feladatuknak.

Ezt a feladatot jövőre is tőlünk telhetőleg betöltjük s munkatársaink tekintélyes csoportja remélénünk engedi e törekvés sikerét, ha t. előfizetőink eddig tanusított támogatásukban ezután is részesítenek s maga az ország-rész intelligentiája lapunkat tekintí — mint eddig — a vidéki érdekek szükséges közlönyéül.

E szellemi és anyagi támogatás reményében nyitjuk meg az előfizetést.

Szász Béla,
felelős szerkesztő.

A „KELET” előfizetési ára:

Okt. — decz.	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

Az előfizetés pénzek, legczélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

„KELET” TÁRCZÁJA.

A fényűzés korunkban.

I.

(M. A.) A Lipseben Gottschall Rudolf szerkesztése alatt megjelenő „Unzere Zeit” legutóbbi — oktoberi füzeté igen érdekes tanulmányt hoz korunknak egyik legkőrosabb jelenségéről, a fényűzésről. Megkísértjük a következőkben e tanulmány eszmémetekével olvasóinkat is megismertetni.

Az emberi természet lényegében gyökerezik a törekvés: kellemesebbé, vonzóbbá tenni az életet, s a szépség csillámát árasztani föléje. Minden idők s népek története bizonyoságot tesz erről; az őszön, mely a műveletlen vadembert arra bírja, hogy magát tetoviroztassa s tollakkal ékítse fel, ugyanaz, mint a mely a kőkorszak embereit fegyvereiknek durva rajzokkal ékítésére tanította, s a mely a civilizált európaíra a legujabb divat szerénti öltönyt adja fel.

Nem nehéz ezen őszönben minden culturának s társiaságnak egyik főforrását is felismerni. Népek egy, mint egyének, mig legerkelibbetlenebb életszükségleteik kielégítésére szorítkoznak, kezdetleges természeti állapotban élnek, s a szellemi fejlődés rangfokozatában is a legalsóbb helyet foglalják el. Csak a tulhaladása ezen állapotnak, mellék-szükségletek teremtése által, melyek a lételelti küzdelmet megkönnyítik és sebeit behegesztik, csak ez

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteltelpéldánnyal szolgálunk.

Hirdetési díjainkat, hogy a vidéki t. iparosok is egyenlő kedvezményben részesüljenek a kolozsváriakkal, jövőre az egész erdélyi részekben felényire szállítjuk le, mit hazánk összes iparosainak becses figyelmébe ajánlunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Pest, október 22. 1872.

(A.) A török miniszterválságról érkező hírek szokatlan feltűnést ébresztenek mindenütt. Midhat pasa nagyvezérré történt kinevezetésekor Európa örömmel látta, hogy a sokat hányatott ország kormányának élére oly férfiú állított, ki a chaoszba, mely ott kinalkozott, némileg rendet fog ültetni. Zavargó, elszakadni vágyó souverain államok, demoralizált és külienségektől felizgatott néptörzsek — ilyenek a török birodalom alkatelemei; kétségbeejtő pénzügyek, a kor színvonalától elmaradt véderő — ezek segélyforrásai. Ha tehát valahol, ugy Konstantinápolyban szükséges, hogy állandó és hosszú élettartamu kormány legyen az ügyek élén, mely a viszonyokat lassankint átalakítás és javítás tárgyává tegye. De a szeszély, a nagyuri önkény, az elvtelenség sehol sem mutatkozik oly mérvben, mint a fényes portánál; a szultán oly könnyűden változtatja minisztereit, mint szerálja hölgyeit s ugy látszik, nem sokat törődik avval, hogy minden cabinet-változás az állam egész lényére visszahat s csekély erőit is megbénítani képes.

Alig néhány hete, hogy a konstantinápolyi nép Midhat pasának nagyvezérré való kinevezetését örömmel és lelkesedéssel ünnevelte. Fontos reform-aera megnyitását hirdetik a török kormány lapjai s habár ezen ígéretekre a történet tanúsága szerint sokat senki nem adott, mégis megnyugtató érzést keltett az, hogy a fényes porta ügyeinek vezetése oly férfiúra bízott, ki legalább fogalommal bir azon eszközökről, melyek segélyével Törökország lételeit konzerválni lehet s ki mindennek előtt gátat vetett az orosz befolyás tulsúlyának, mely a török állam barátainak nem nagy megnyugtatósára magát egy idő óta Konstantinápolyban megfészkelte.

A reformokra irányzott csekély várakozás csakhamar semmivé lett; a mily váratlanul történt Midhat pasa kinevezetése, ép oly váratlanul jött elbocsáttatásának híre is. A szultán, mint mondják, nem igen birt megbarátkozni az

teszi az embert valóban emberré. Az első durva eszköz, mely elvágja a kéz munkáját, az első gyógyszer, az első zenehang vagy szín, mely érkeinkre kellemesen hat, ez jelzi minden népnél az emberhez méltó létnek, a culturának kezdetét.

Mi sem visszább tehát, mint a természetálapotba visszatérésnek Rousseauféle vágya, a mi egyértelmű volna a barbárság- s tudatlanságba visszatéréssel, mi sem balgább, mint az egyoldalú elitelés mindannak, mit az emberiség létének megkönynyítése és szebbé tétele czéljából évezredek alatt fáradságosan összegyűjtött, s a mit általában a fényűzés igen viszonylagos fogalma alatt egyesítenek. Különösen a nemzetgazdának nem szabad e tekintetben tulozni, nemcsak a jótékony befolyás miatt, a melyet a fokozott szükségletek a művelődés és erkölcsökre, hanem a melyet a nép jóllétére is gyakorolnak a fogyasztás növelése által, a mi ismét a kereskedelmet, ipart s az ország össztermelését élénkíti.

A fényűzés iránti hajlamot az emberi természetből kiirtani akarni épen oly észellenes, mint hasztalan törekvés volna; észellenes, mert az emberiség fölemelése — és nemesbítésének egyik hatalmas tényezője ellen irányul; s hasztalan, mert az érintett hajlam épen ugy velünk született, mint a tápszerek magunkhoz vételének szüksége. Azonban valamint utóbbi, ugy a fényűzési hajlam is káros és elitelésre méltó lehet tulsapongásaiban, s épen e tulsapongások ellen — szóval és írásban — küzdeli rartották szükségének minden idők gondolkozói. Mert nem csak a cultur történéseknek, de valóban minden gondolkozó embernek kötelességében áll, figyelmet fordítani a kor, művelődési életének e nagy hiányára és gyöngeségére, s meghatározni a vonalat

európai műveltségű államférfiival s oly könyvnyű szívvvel, a mint kinevezte, el is bocsátotta őt. Mennyiben van ezen elbocsáttatásban idegen cselszövény, az egyelőre nincs kiderítve. Mindenesetre figyelmet érdemel két körülmény. Midhat pasa ugyanazon pillanatban szűnt meg nagyvezér lenni, midőn a folytonos határvillongások miatt Montenegróval komoly szót akart váltani s a határkérdést, melynek gyakori fel-színre kerülését a montenegróiak rabló hajlaimain és roszakaratán kívül az ide vonatkozó szerződések hiányossága is okozza, egyszer mindenkorra rendbe akarta hozni.

Még sajtáságosabb relifet nyújt Mahmud pasa bukásának azon körülmény, hogy épen összeesik Keudell urnak, az új német nagykövetnek állomására való utazásával. Keudell ur kinevezetését a legelőkelőbb angol lapok tudvalevőleg oda magyarázták, hogy általa az ifju német császárság a keleti politikában is érvényesíteni szándékozik befolyását. Mennyiben áll Midhat pasa váratlan bukása a két eseménynyel összefüggésben, azt még áthatlan homály borítja, az mindenesetre szembeötlő, hogy a véletlen hir ily fontos ügyvel hozza azt, habár csak idő tekintetében is kapcsolatba. A porta külügyminisztere Khalil pasa szintén csak a napokban érkezett meg állomására. A helyzetet ma ő is lényegesen máskép találja, mint midőn Midhat pasa ajánlatára a miniszteri széket elfogadta s így az ő tárczájának sorsa iránt is jogos kételyek támadnak. Akár marad azonban a cabinet, akár nem, annyi bizonyos, hogy a kilátásba helyezett reform aerának vége van s most csak az óhajtható, hogy a Midhat pasa által inaugurált külpolitika változást ne szenvedjen s Khalyl pasa helyére oly valaki ne jussön, ki a portát természetes szövetségeseitől, a nyugati hatalmaktól ismét elidegeníti.

— Ausztriában a választási reform ügye körül napirendre, s Auersperg herczeg, valamint Lassser belügyér annak tanulmányozásával vannak elfoglalva. Mondják, hogy az osztrák feudál-konzervativnek is erősen mozognak, és épen a választási-reform kérdésében hiszik a jelen mérsékelt szabadelvű kormányt megbuktathatni, sőt már egy főuri nevet is emlegetnek mint osztrák miniszterelnöki jelöltjüket. Daczára ennek a kormány megkísérti a választási reformot s Lassser minden tartomány képviselői közül bizalmi férfiakat fog összehívni előtanácskozásra.

A delegatiókból.

A delegatiók eddigi határozataiból a következő érdekes adatokat állithatni össze:

melyen belől a „fényűzés egészséges és jogosult, a mely határvonalon tul pedig csak beteges és hátróztatásra méltó lehet.

A mi e határvonal tullérését illeti, erre nézve igen helyén mondja Roscher,*) hogy „erkölcstelenek azon szükségletek, melyeknek kielégítése egyenesen a moralt sérti meg, hanem azok is, melyeknél a test feleslegességei a lélek szükségességeinek elője vannak helyezve, s a hol kevesek élvei sokaknak nyomora által vásároltatnak meg; esztelenek nem csak azok, melyeknél az önkényes kiadások a jövődelmet felülhaladják, hanem általában minden, melynél a nélkülözhetlen a nélkülözhető miatt szenved.” E mérték szerént a fényűzési határvonal ugyanazon egy szükséglet a gazdasági erők szerént némelyeknél jogos életelv, másoknál pedig bűnös pazarlás. Berkeley püspök azon irhoni földbirtokosokat, kik a külföldi fényűzési czikkeket élelmiszerek kivitele által fizetik meg, az anyához hasonlítja, ki eladja gyermekeinek kenyerét, hogy annak árával magának ékszeret vásároljon. És ezen erkölcstelen eljárással szemben az angol gentry sokkal nagyobb fényűzése jogos és üdvös élvezetnek tűnik fel. Bizonyos társiaságnak festartása s vendégszeretet gyakorlása egyes gazdagabbakra nézve csak rangszerű kötelesség, de a mely, viszont p. a csak fizetésből élő hivatalnoknál könnyelmű fényűzést s önszerzte győtrődést képez.

Egyes fényűzés, esetek megítélése tehát mindig viszonylagos, a melynél a kérdésben forgó népek egész történelme s jelenlegi műveltségi állapotára is tekintettel kell lenni. Az oly nép, mely általában az életnek legelső szükségleteivel küszködik,

A két országos biztosság által a közös hadsereg 1868. évi rendes szükségletére megszavazott összegek közt következő különbségek fordulnak elő.

A rendes szükségletnél:

magy. deleg. oszt. deleg. tehát a m. d.	
az I. czimnél 2,621,281.	2,612,194 + 9,087
II. „ 1,740,719.	1,769,765 + 70,954
III. „ 24,159,173.	24,291,321 — 132,148
IV. „ 338,219.	291,008 + 47,211
V. „ 1,103,068.	1,150,398 + 2,670
VI. „ 573,645.	582,683 — 9,038
XII. „ 2,375,939.	2,470,000 — 94,061
XIII. „ 394,905.	358,257 + 36,648
XVIII. 16,187,348.	16,265,357 — 78,009
XIX. „ 11,323,068.	11,318,968 + 4,100
XX. „ 8,093,557.	8,151,798 — 58,241
XXI. „ 1,400,000.	1,270,000 + 130,000

A magyar országos biztosság által elfogadott magasabb tételekből eredő különbségek 300,670 frtot, ellenben a kisebb tételekből eredő különbségek 371,497 frtot tesznek; összevonva tehát az összegeket a magyar országos biztosság 70,822 frttal szavazott meg kevesebbet.

Elvi különbség van a két biztosság határozatai közt a következő: az I-ső czimnél 1) a magy. del. a katonai papok fizetéseinek emelését elfogadta; az oszt. delegatió megtagadta; 2) az ügyelőségi hivatalnokok létszámának emelését a magy. del. el nem fogadta, az osztr. del. részben elfogadta.

A II. czimnél: a magy. del. a hadosztályi és dandár parancsnokságoknak a kellő rangfokozatban álló tisztekkel való betöltésére 70,000 frtot szavazott meg, az osztrák delegatió semmit.

A IV. czimnél: a magyar delegatió a 36 ezerkerész század felállítását folytán előlloított nagybobb szükségletet elfogadta, az oszt. del. megtagadta.

A VI. czimnél: az osztr. del. az élelmezési hivatalnokok létszámának felemelését elfogadta — a m. del. megtagadta.

A XIII. czimnél: a magyar delegatió a földrajzi intézethez beosztott 40 hadnagy illetményeinek e czimbe való felvételét elfogadta, az osztr. del. megtagadta.

A többi czimeknél előforduló különbségek nem bírnak különös elvi jelentőséggel.

A rendkívüli szükségletben következő különbségek vannak.

Az I. czimnél: az osztr. del. e czim szükségletét összevonva czim szerint szavazta meg s nem tétel szerint; megszavazott pedig 419,000. a m. d. 192,000 frtot, tehát a m. d. 226,500 forinttal kevesebbet.

A II. czimnél: a 4-ik tétel alatt Pola erődítésére az osztr. deleg. megszavazott 120,000 frtot, a m. del. semmit.

magasabb fényűzési élvekre nem igen gondolhat. Csak bizonyos mennyisége a felhalmozott nemzeti vagyonnak idézheti elő a virágzó korszakok ama fényűzését, a mely nem annyira alkalmatlan cziczo-mára és aránytalan tulkapásokra, mint inkább egészséges és izlésteljes életélvre van irányozva. Ezen irányt igen találóan jellegzi az angol „comfort” szó s maga az irány is legszebben kifejlődve a mai Angliában található. A finomabb élvek utáni törekvést nemcsak a magassabb angol társaskörök mutatják fel; áthatja az a népesség minden osztályát, s mindeniknek juttat részt a kiejeltt cultur élet áldásából nemcsak egyes exclusiv osztályok, hanem minden osztály részesül itt aránylagosan az előhaladott ipartevékenység és kereskedelem eredményeiben. Az angol nép anyagi élete minden más nemzetét messze tulhaladja. Porter némileg vagyonos angolok évi huszfogyasztását fejenként 370 fontra teszi, míg az p. csak Poroszországban is alig tehető 40 fontra. A legujabb vizsgálatok szerint az összes évi huszfogyasztás Angliában 15 millió mázsával nagybobb, mint Franciaországban, bár ez utóbbinak népessége amazét 7 millióval meghaladja. Block-nak „L' Europe politique et sociale” cz. munkájából tudjuk, hogy az évi czukorfogyasztás Poroszországban p. fejenként csak 3½, hazánkban 2½, míg Angliában 19½ kilogramm. Az évi posztó fogyasztás is Angliában fejenként 5½, Poroszországban pedig csak 2½, rófre tehető. Selyemanyagból Anglia többet fogyaszt el az egész európai selyemfogyasztás felénél, s egy angol körülbelül ötször annyit, mint egy francia, bárha Angliában egy fontnyi nyers selymet sem termesztenek.

*) „Ansichten der Volkswirtschaft” cz. művében.

A III. czímnél: a 2. tétel alatt a hadszabordási készletekre megszavazott a m. d. 282 ezer frtot az osztr. del. 150,000 frtot, tehát a m. d. 132 ezer frttal többet; ellenben a czim 3. tételénél „gyalogási ásk, főzöedények” stb. osztr. del. megszavazott 200,000 frtot, a m. d. 130,000 frtot, tehát az osztr. del. 67,000 frttal többet.

A XI. czímnél a 3. tétel „Egy új löszerraktár építésére Bécs-Ujhely közelében az osztr. deleg. megszavazott 60,000 frtot, a m. d. semmit.

9. tétel: „Istálló építésre Komáromban” az o. del. megszavazott 80,000 frtot, a m. d. 54,000 frtot tehát 26,000 frttal kevesebbet.

10. tétel: a „Bruckenthal-féle major megvételére a m. d. 80,000 frtot, az osztr. deleg. 50,000 frtot, tehát a m. d. 30,000 frttal többet.

16. tétel: „Egy emelet építésére a lajbachi Péter laktanyán” osztr. delegatió megszavazott 35 ezer frtot, a m. semmit.

19. tétel: „Egy fedett lovarda építése Pesten” a m. d. 50,000 frtot, az osztr. d. 25,000 frtot tehát a m. d. 25,000 frttal többet.

A XIV. czímnél: 1. tétel „várak kiszáritása Temesvárott”, a m. d. 30,000 frtot, az osztr. del. 20,000 frtot, tehát a magyar delegatió 10,000 frttal többet.

10. tétel „helyreállításokra a katonai fogházakban” a m. d. 15,000 frtot, az osztrák delegatió semmit.

A XVI. czímnél: 2. tétel „Olmücz sztr. hegyének megerősítésére” a m. d. 100,000 frtot, az osztr. delegatió 150,000 forintot, tehát a m. d. 50,000 frttal kevesebbet.

6. tétel „stockeraui laktanyára” mindkét bizottság 200,000 frtot szavazott meg, azonban az o. d. fedezetül 130,000 frtig kijelölte az 1870-ben a jászberényi laktanyára megszavazott 130,000 frtot.

A XVIII. czímnél: 6. tétel „gyorsnyomdák felállítására” a m. d. 25,000 frtot, az o. del. 20,000 frtot tehát a m. d. 5000 frttal többet.

7. tétel „utazásokra” a m. d. 2000 frtot, az osztr. del. semmit.

A XXII. czímnél: „A határőrvidéki csapatok szükségletére” a m. d. 1.197,507, az osztr. deleg. 1.195,75 frtot, tehát a m. d. 2,432 frttal többet.

Megszavazott ezek szerint a m. d. az egyes czimeknél és tételeknél többet 231,432 frttal, kevesebbet 584,500 frttal vagyis összesen a rendkívüli szükségletre 353,068 frttal kevesebbet.

Kövári Mihály és Tompa Károlynak a torna-vivoda igazgató választmányához benyújtott javaslat

„A kolozsvári vivoda rendszabályai” tekintetében.

1. A kolozsvári vivodában, mely a torna-vivoda-egyletnek külön osztályát képezi, karddali vitörrel való vivás taníttatik és gyakoroltatik.

2. A vivodának csak feddhetetlen egyének lehetnek tagjai.

3. A tagok bejegyeztetésekkor kötelesek a tanulni vagy gyakorolni kívánt vivás-nemet kijelölni.

4. Ugyanazon időben a választott vivás-nembeni tanulás sikeres befejezte előtt mindkét nemű vivásban senki sem nyerhet oktatást.

5. 16 éven alóli ifjak csak vitörrel vivásra jelentkezhetnek; 12 éven alóliak tanításra fel nem vétetnek. Kivételnek a vivómester beleegyezésével lehet helye.

6. Beiratasi díj valamennyi tag 3 frtot, rendszer évi díj fejében, karddali vivásra jelentkezők 12 frtot, vitörrel vivásra jelentkezők 24 frtot fizetnek. A beiratasi díj belépéskor azonnal, a rendszer díj havirészekben előre fizetendő.

7. A tanév a folyó évi nov. 1-től a következő évi nov. 1-ig tart.

8. Időközben belépők a belépéskor folyamatban levő egész félévre eső díjt fizetni kötelesek.

9. A díj fizetési kötelezettség minden tagra nézve a tanév végéig tart. A díjak Kolozsvárt az egyleti pénztárnoknak fizetendők.

10. Tanulók, egyetemi hallgatók, katonák és katonatisztok, kard-vivásért a rendszer tandíjnak csak felét fizetik.

11. Vivás naponta négy óra folyamában taníttatik. A taarend megállapítása a vivómesterre bízatik.

12. A tanulók a vivómester által tanosztályokba fognak soroztatni. A tanosztályokhoz a vivómester vezetőket nevezhet ki. Valamennyi tanuló köteles a számára kijelölendő időben pontosan megjelenni.

13. Szabad vivók csak a részökre fenntartott időben gyakorolhatják magukat; máskor csak úgy, ha az által a tanítás folyama nem zavartatik. A szabad vivás szabályai külön tételnek közzé s azon mind az egyleti tagok, mind a vendégek által megtartandók.

14. Vendégek és nézők a vivoda helyiségeibe csak valamely torna-vivoda egyleti tag által vezethetnek be.

15. Vivni szándékozó idegenek a vivómesternek magukat bemutatni a vivási szándékukat bejelenteni tartoznak.

16. A vészközköket az egylet szolgáltatja. Azonban a tagok szabályszerű saját eszközöket tarthatnak és használnak. Az eszközök szabályszerű voltát a szakbizottság bírálja meg, e végből azok használat előtt bemutatandók és vizsgálat alá bocsátandók.

17. Az egyleti vészközköket a tagoknak a szolgálja ki, s használat után ugyanez szedi tőlük vissza.

18. A magán tulajdonhoz tartozó eszközöket a tulajdonos beleegyezése nélkül más nem használhatja.

19. Eltört kard és vitör árát azon tag, kinek kezében a törés történt, 24 óra alatt megfizetni köteles. A 10-ik pontban említett kedvezményesek a törésnek csak felét fizetik.

20. Fegyver-töréseket az eltört tag az egyleti szolgálán azonnal bejelenteni tartozik.

21. Tandij- és törésdíjhátralékosak, tanulástól és szabad vivástól elzárathatnak.

22. A tanítás tartama alatt a figyelmet hangos beszéd által vagy más módon zavarni tilos.

23. A vivóteremben dohányozni, szivarozni, főveget, felsoruhát, pálcát letenni, kutyát bevinni nem szabad.

24. A rend és fegyelem fenntartására első sorban a vivómester, továbbá a szakbizottsági tagok vannak hivatva.

25. A vivómester és szakbizottsági tagok rendeleit és utasításait mindenki feltétlenül elfogadni és teljesíteni tartozik.

26. Az előbbi szabály ellen vétőket az ott említett közegek a vivoda helyiségeiből azonnal eltávolíthatják.

27. Netáni panaszok bejegyzésére a titkári szobában könyv van kitéve, azonban csak néveláirással ellátott panaszok vétetnek figyelembe.

28. Testi sérelmek orvoslására az egyleti orvos segélyét bármelyik tag díjizetési kötelezettség nélkül igénybe veheti.

29. A vivodai szolgálával a működő tagok s vendégek nem rendelkezhetnek.

30. Az egylet a tagokkal vagy vendégekkel szemben ezek által letett tárgy elvesztése vagy egyéb-ként elkarosodásáért felelősséggel nem tartozik.

31. Kilépett tagok vészközkeiket s ruháikat 3 hó alatt elvitetni kötelesek; azontul az egylet tulajdonaiá válnak.

32. Az egylet által rendezett kirándulásokban s diszvivásokban valamennyi tag jogosult és köteles részt venni.

33. Kirándulásoknál és disz-vivásoknál a tagoknak egyenruhát kell viselniük.

34. A vivó egyenruha a tornász-egyenruhától csak a jelvény által különbözik, mely ezüsből vagy más fehér ércből készült fejdéből s az alatt keresztbe tett két kardból áll.

35. Vivásra alkalmas kitűnő igyekezetű, azonban szegényesorsu nyoloz ifju díjmentesen nyerend oktatást és pedig 2 vitör- 6 kardvivásban. Ezen ifjak a választmány által fognak kinevezetni, s az egyleti tagok minden jogaival birni fognak; a díjmentességet felszabadulás után is élvezik, azonban kötelesek lesznek szükség esetén osztályvezetői, felügyelői teendőket végezni.

36. A vizgák megbírlására, a rend- és fegyelem fenntartására, az oktatás ellenőrzésére a választmány által állandó szakbizottság nevezetik ki, melynek bírlatuknál a vivómester is tagja. A vizgák érvényességére a vivómesteren kívül két szakbizottsági tag jelenléte igényeltetik.

37. Azon tag, ki a vivómester előterjesztésére a szakbizottság előtt leteendő vizsga folytán szabad vivásra minősültnék nyilváníttatik, erről oklevelet nyer, melyért a bizottsági tagoknak egyenkint 1 frtot, az egylet pénztárába pedig 2 frtot fizetend. Azonban vitörrel egy évi, karddali félévi gyakorlati idő lefolyta előtt ily vizsgára senki sem bocsáttathatik.

38. Azon egyén, ki mint okleveles szabad vivó, ezen egyletben három, más intézetben legalább négy éven át magát a szabad vivásban folyvást gyakorolta, a vivómester vagy egy szakbizottsági tag ajánlására vivómesteri vizsgának is alávetethi magát, s erről oklevelet nyerhet, melyért a szakbizottsági tagoknak 5—5 frt, az egyleti pénztárába 10 frt díj fizetend.

A szakbizottságnak jogában álland az egyleti pénztárába fizetendő vizsgálati díjakat, egyes esetekben, a fennforgó körülmények tekintetbe vételével, elengedni.

39. Ezen rendszabályok s az ez után kibocsátandó határozatok minden egyleti tagra és vendégre nézve kötelező erejűek.

40. Az ezen szabályok ellen vétők az egylet tagjai közül, illető a viteremből kizártnak.

A torna-vivoda-egylet igazgató választmányától.

Indokolás.

A fennebbi rend-zabályok megállapításánál a következő irányelvek tartattak szem előtt:

A vivoda oly intézetnek tekintendő, mely nem csupán a vivásban oktatása, hanem a férfias önértzet és lovagias jellem fejlesztésére és fenntartására is kiválti éven van hivatva. Ennekövea higás alá eshető maganviseletű egyének, — mint hogy a vivás

különbben sem obligát tantárgy — a vivoda tagjai közé be nem lphetnek s azok sorában meg nem tírethetnek; mert kell hogy azon vélemény szilárduljon meg, hogy a viterem a lovagi becsület csarnoka, s a vivoda tagjai a széplötelen férfi jellem minta-lépei.

Az egyleti czélok bizonyos mérvű katonarend és fegyelem nélkül el nem érhetők.

A vivoda tagjait leginkább az ifúság azon contingense fogja képezni, mely az általános védkötelezettség elvénél fogva katonai szolgálatokra van és lesz hivatva, a fennforgó viszonyokból idt is következtetni lehet, hogy a vivoda tagjai közé számos katonai s illetőleg katonatiszt fog belépni; ezek érdekében is kívánatos, hogy a rend és fegyelemre vonatkozó szabályok lehető legszigorúbbak legyenek.

A díjak mérsékelt megállapítására lényegesen befolyt azon körülmény, hogy a vivás nem levén kötelezett tantárgy, a magas díjszabály sokakat elriasztana. A vitörbeni oktatás díja magasabbra tétetett, mert az ebbeni kiképzés több idt és fáradságot igényel, s erre rendszerint vagyonsbak gyermekei szoktak jelentkezni: az időközben belépőkre vonatkozó díjizetési szabály szükséges, mert az elkészetten jelentkezőket rendszerint külön oktatásban kell részesíteni, s mert a taarend érdekében alkalmazni kellett némi eszközt, mely által a taggá lenni kívánók a tanév elején való belépésre indíttassanak.

Bizonyos számú tanulóknak díjmentesen leendő felvételét indokolja az, hogy igen gyakran anyagi helyzetük miatt a vivásban éppen az arra legtöbb hivatással bírók nem képezthetnek magukat; továbbá az is tény, hogy a Kolozsvárt fennállott vivóin tétetekben legnagyobb szorgalmat és előhaladást többnyire azok tanusítottak, kik díjmentességet élveztek s míg ez által példányzerűségnek leend ut nyitva, egyszersmind gondoskodva lesz oly egyénekről, kik bizonyos tekintetben az egyletnek s a vivásban oktatás ügyének szolgálókat teendének.

Tapasztalati tény levén, hogy ifjainkban a vivás iránti hév és buzgóság idővel lankadni és kialunni szokott, a tagok belépti-díj-fizetésre s egyenruha készíttetésre valóknak kötelezendők; az egyenruha által a tagok nemcsak szorosban az egylethez fűzetnek, de a testületi szellem is fejlesztetik, s a rend- és fegyelemhez szokás gyakorlati módon előmozdítatik.

Mint hogy a jó vivás alapját a gyakorlat folytonos és huzamos volta képezi, a vizsgára bocsátás hosszabb idő eltelésének feltételéhez való kö-tendő.

A szakbizottság kinevezését elkerülhetlenné teszi az, hogy a rend és fegyelem fenntartásában a vivómesternek támogatatni s az oktatásnak ellenőriztetni kell; e teendőket pedig az igazgató választmány csak e végre megbízott szakfőria által gyakorolhatja sikeresen.

Szabad vivásnál követendő szabályok.

1. Fejvéd nélkül egyáltalában; e kívül karddal, keztű, karvas, könyökvég és alhaskötő nélkül; vitörrel keztű nélkül senkisémet vibat; az itt említeteken kívül másnemű fegyvert használni vagy más védezközt is alkalmazni tilos.

2. Éles és hegyes karddal, bekötött gombbal el nem látott vitörrel, nem szabályszerű fegyverekkel vivni tiltatik.

3. Vivásra csak felszabadult vivót lehet felhívni. A felhívás fegyverrel tisztelgés által fejeztetik ki; a felhívás minden szabadvivó által elfogadandó.

Vivás megkezdése előtt a vivók egymást kar-kinyújtás által köszöneteni s egymásnak fegyverrel tisztelegni tartoznak. Vivás befejeztekor a tisztelgés ismétlendő.

5. A védelmi állás elfoglalása, s ennek jelzése előtt egyik fél sem támadhat.

6. Vivásközben egymás irányában ellenséges indulatot tanusítani nem szabad; férfias nyugalomnak és hidegvérűségnek kell uralkodnia; karddal szurni, vivást tört fegyverrel folytatni, derékon alól vágni vagy szurni, egymásra kezét tenni, egymás fegyverét kézzel megragadni tilos.

7. Vivás tartama alatt a vivók nem beszélhetnek, valamely érzésének hangot nem adhatnak, a kapott vágást vagy szurást avagy surlást, — bármily csekély legyen az, — mind karddal, mind törrel vivók „ért!” „surolt!” „touché!” „passé!” kifejezéssel hangosan jelezni kötelesek.

8. Vágást vagy szurást kapott fél ellenfelének ismételt támadása előtt nem támadhat; vissza nem vághat, vissza nem szurhat; újból védelmi állásba helyezett voltát lábiapintással köteles jelezni. E jelzés előtt az ellenfél sem tehet támadást, kivéve ha az illető az érintkezést jelezni szabályellenesen elmulasztja.

9. Ki ellenfelének kezéből fegyvert ütött ki, azt felemelni s ellenfelének átnyújtani köteles.

10. Lefegyverzett ellenfélre, (kinek fejvéde lebullott, fegyvere eltört, vagy kibullott, védezközei rendtelenségbe jöttek) vágni vagy szurni; az ellenfelének hátat fordítani; megvágott vagy megszurtt ellenfelét védelmi állásba helyezkedése előtt újból megvágni vagy szurni, kiutasítás terhe alatt tiltatik.

11. A vivás kezdetekor elfoglalt vonalból ki-térni meg nem engedetik.

12. Kizáratt vivó avivást félbelagyni köteles. A vivást megszüntetni akaró félszándékát; „utolsó!” „pour la dame!” „pour l'honneur!” touche qui

tonche!” kifejezéssel tudatja. Az e kifejezéssel élő megvágása vagy megszurása előtt a vivás meg nem szüntethetik.

12. Az ellenfele irányában szabálytalanságot elkövető fél köteles attól „bocsánat!” kifejezéssel azonnal engedelmet kérni.

A torna-vivoda egylet igazgató választmányától.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Posten okt. 24. 9 ó. — p. d. e.
Érkezett okt. 24. 10. ó. 20 p. d. e.

A tegnapielőtti s mai ministertanácsok kizárólag a bankügygyel foglalkoztak; a ministerek magánértékezetet is tartottak a követelések praecisirozása végett. A tulajdonképeni actió csak a király jóváhagyása után indíttatik meg.

A hadügyminister a delegációban válaszolt az egy éves önkénytesekre vonatkozó interpellációra. Törvény fog az országgyűlés elé terjesztetni, mely szerint az egy éves önkényteseknek a szolgálati időben kizárólag katonai kiképzéssel kell foglalkozniuk, s ha a tisztí vizsgát nem teszik le, három évig keljen szolgálniuk. A delegációk szombatig befejezik tevékenységüket.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, októb. 24.

— Ő felsége a király elnöklete alatt a budai kir. palotában állítólag katonai értekezlet tartott, melyen megállapított a novemberi katonai előléptetés.

— Tegnap megint képriseleti közgyűlés volt, melyen a városi képviselők igen szép számmal jelentek meg. A képviselők padjain ott láttuk belügyminiszteri tanácsos Groisz Gusztáv és Kolozsvár városi országgyűlési képrisele Hájós János urakat is. E közgyűlés tárgysorozatának legfontosabb részét a kolozsvári tudomány-egyetem ünnepszentelése czéljából kiküldött öttagu bizottság lapunkban már említett javaslatának megvitatása és elfogadása képezte. Tör-szuke nem engedti, hogy a szóviták folyamában fölmerült vélemény ányalatok részletezésébe bocsátkozunk, azért csak az eredmény rövid konstatálására kell szorítkoznunk. A bizottság javaslata az 1600 frtra nézve oda módosított, hogy az egyetem négy karbeli hallgatói részére külön-külön adományozott 400—400 forintból kétszázal nagyobb és 50 frtnál kisebb pályadíjt ne lehessen kitűzni, e felett pedig az egyes tudománykarok szabadon és belátásuk szerint intézkedjenek s egyszersmind évente értesítsék a városi közönséget, az alapítványul kitűzött összeg mikénti felhasználásáról. Az alapítvány-lelvi szabályszerű elkészítése egy négytagu bizottságra ruháztatott. Ezután felolvastattak az egyetem ünneplés megnyitása alkalmából intézendő bála-feliratok s azok rövid eszmecseré után el is fogadtattak. Ezután a városi kiküldött bizottság tett jelentést eljárásáról a mászáros társulatokkal folytatott alkudozásokra nézve, melyből kitűnt hogy mászárszékek kisajátítása iránt tett lépései semmi eredményre sem vezettek. A képriselet a mászárosoknak a közzél iránt áldozatkészséget nem tanusító eljárását rosálással fogadta s erélyes felszólásokra komolyabb eszközök foganatba vételét határozta ellentük, azon esetben, ha továbbra engedni nem fognak. A képriselet a velők folytatandó újabb alkudozások megkezdésére egy öttagu bizottságot küldött ki Simon Elek elnöklete alatt. A tüzöltői őrtanya építésére — miután a piaci torony erre nézve kevésé bizonyult alkalmasnak, — a fellegrvár aljában egy alkalmas hely kiszemlézésére s a költségelés elkészítésére egy bizottság kiküldése határozottatott el.

— A kolozsvári keresk. és ipar kamara 1872 october 26-án d. u. 4 órakor tartandó rendszer közgyűlésének főbb tárgyai: 1. A beszerzerzei tutaj kereskedők panaszsa a tutajozás akadályai ellen. 2. Az Olaszországgal kereskedési viszonyok ügye. 3. A bécsi világkiállításra küldendő iparosok segélyezése. 4. A költség előirányzat 1873-ra.

— A kolozsvári Dalkör tegnap tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy a tudomány egyetem megnyitása alkalmából november 9-én tombolajátékkal összekötött dalestélyt rendez. Szóba jött ez ülésen a bécsi világkiállításra való megjelenés kérdése is, de ez még most mint óhajítás került elő, miután e dalegylet csak azon esetben jelenhetnék itt meg, ha az illető világkiállítási bizottság részéről némi kezvezményekben részesíttetnék, főleg az elszállások tekintetében.

— Mátray Laura Gyöngyösiné Miklós társaságához szegődött. A művész a napokban férjével Koloz-várra jö, honnan azonban nov. 1-re, a mikor szerződése kezdődik, vissza fog térni.

— Jókainé asszony nagy érdekelttségét a színügy iránt ni sem jellemezheti jobban, mint az a figyelem, melyet Miklós színháza iránt tanusit. A

kitűnő művésznek ugyanis a legnagyobb készséggel igérte meg Miklósi kérésére, hogy fel fog lépni az ivántéri színház megnyitására a „Szigetvári vértanúk”-ban, mint Anna. A megnyitás tehát oly művészi mozzanattal lesz egybekötve, melyet a nemzeti színház drámája is méltán irigyelhet.

— **Tegnap** ugyan nem remekelt a színi repertoire. Egy gyenge vígjátékot és egy üres vig opertett látnunk. Az első „Legjobb az egyenes út”, ha a színész nem tud comicumot önteni belé, szövege nem érdemli, hogy színpadra kerüljön. A comicum azonban meg volt a még pedig — kinek jutott volna eszébe — az Egressy Ákos játékaiban; a legtöbb szerelmes lovag oly jó, pisze orru szenteskedő ravasz lelkész kandidatus volt, melyet csak kívánni lehetett. Körösi is igen jó szakácsné volt, öltöztetén sokat nevetett a közönség. Fodoré, Szentgyörgyi, Krasznai, Körösi, mind sikerülten játszottak. A második darab „Matrózok a földzetre!” csak annyiban különbözött gyenge társától, hogy zenéje is gyenge volt. Különben a szereplők közt kiki meglette a magát.

— A „**Polgár**” azt mondja, hogy a „Kelet” „védelmébe” akarja venni gr. Mikó Imrét. Talán csak nem az ellen a tompa hegyű nyilas (†) ellen, mely már egy év óta berzenkedik a „Polgár” újdonságai előtt, de még soha sem tudta elpattintani felajzolt íját. Ugyan gyöngye úgy lenne az is, mely ezzel a nyíllal szemben paizsra szorulna!

— Az országos magyar statisztikai tanács f. hó 18-án Ribáry József min. tanácsos elnöksége alatt tartott ülésében Keleti Károly előlélege jelentést tett a f. évben Sz. Pétervárost tartott nemzetközi statisztikai congressusról. Előadó egy nagy részt már kézen levő részletes jelentés bemutatását helyezvén kilátásba, egyelőre csak azon szíves fogadtatásról emlékszik meg, melyben a congressus magyar tagjai Sz. Pétervárotról részesültek; kiemeli, hogy Magyarországnak mind hivatalos képviselői, mind többi tagjai majd valamennyi osztályban nemcsak helyet foglaltak, hanem tetteleg működtek is.

— **Lovagiasság.** Az aranyosi honvédszázalaj zászlószentelési ünnepélye e hó 20-dikáról elhalasztott a zászlóanya, b. Kemény Istvánné, betegsége következtében. Valami lovagias úr aztán a „Magyar Polgár”-ban e miatt nagy zajt csap, hogy miért mert a báróné betegeskedni? Az sem tetszik a jó urnak, hogy b. Kemény István e napon vendégül látta képviselőtársát, Kvassay Lászlót, s azt mondja, hogy „ezek a mi jobboldali főuraink ez idő szerint csak gátul szolgálnak mindenkiben.” Valóban roppant vakmerőség volt a bárónétól e rosszullét s nagy lovagiasság a r. l. úrtól, hogy ezt szemére veti. A jobboldali főurak pedig megérdemelnék méltó büntetésül, hogy a „Polgár” megdicsérje őket.

— **Elismerő nyilatkozat.** Városunkat rövid 3 év alatt már másod ízben látogatta meg a sors borzasztó tüzvészszel; összesen 70 körül jár az elhamvasztott épületek száma, sok ezerekre megy a kár. A „Victoria” biztosító társaság, mely most harmadéve is a kárfizetéssel azonnal készen állt, e másodszeri szerencsétlenség alkalmával sem hazudtolta meg jó hírnevét. Alig értesült a tüzvészről, azonnal a hely színébe volt megbízottja s rövid 24 óra alatt, miúgy rendezett s káraink kifizetve lettek. Az ég áldását kérjük e derék hazai társaságunkra, mely ott leggyorsabb és méltányosabb, hol legnagyobb a szerencsétlenség, mely kiérdemelte és méltán foglalja el az első helyet a sok között. Kelt Torockán, 1872 sept. 8-án. Vernes János s. k. Tamási Andor, Karácsonyi Simón, Király Ferencz Vernes József, Balogh György, Borbély Péter Zsákó János, Botár Ferencz, szurduki Zsákó János, Kerekes István, Tamás Albert, Czpkó Ferencz.

— A **Széchenyi-szobor** ércbeöntésére a bécsi császári öntödével kötötték meg az alkut 11750 forinttal. A bizottság óhajtott volna, hogy a szobor bronzba öntése oly gyorsan történjék, mikép a bécsi világiállatás is bemutatassék, de ez nem történhetik meg, mert az öntőde 15 havi időt kért az elkészítésre. Az ércszobor maga 15 láb s talpazatával, lépcsőzetével együtt közel 40 lábnyi emlékmű lesz. A talpazat ékítesével szolgáló reliefekre vagy allegorikus alakzatokra szűkebbkörű pályázat hirdettetik. A pályázó művészeknek szabadságára van bízva, hogy a tervezetnek akár gránit, akár érczanyag számára készíthessék, miután eddig csak az van elődöntve, hogy a lépcsőzet lesz gránitból, a talpazat anyaga a reliefektől függvény. E pályázati művek költségeinek 40,000 frtnál nem lehet magasabbnak lenni.

— A **magyar horvát regnicolaris** küldöttség horvát része, két albizottságra alakult. Az egyik a pénzügyi kérdés, a másik Horvátországnak a magyar országgyűlésben való képviseltetése s a horvát orsz. kormány ügyével foglalkozik s a tárgyakról javaslatot terjeszt elő a horvát bizottság elé. A bizottság a javaslatokat megvitatta s azután azok a magyar küldöttség elé terjesztetnek.

— **Duschek Ferencz** volt magyar pénzügyminiszter, a horvátországi Csernokovec faluban oct. 17-én meghalt. Duschek 1797-ben született Csehország Radvicznicz falujában. Iskoláit Egerben és Pesten végezte, 1810-ben a magyar kamaránál alkalmaztatott s itt volt 1848-ig. Az első magyar miniszteriumban államtitkár lón Kossuth mellett; 1849-ben pedig pénzügyminiszter.

— **Strossmayer püspök**, ki a vatikáni zsinat atyái közül legtovább ellenszegült a csalhatatlansági

dogmának, végre szintén meghajolt. Egy olasz lap jelenti: „Rómában épen most híre terjed, hogy Strossmayer püspök a vatikáni zsinat határozatait egyházmegyéje hivatalos közlönyében kihirdette. Ezzel most már a zsinat összes atyái hozzájárultak annak decretumához.”

— **Alkalmilag** megtekintettük Prohászky, helybeli derék szűcsmeisternek a kecskeméti iparkölöze körüli készítményeit, mely egy astrachán bunda, egy hód bőrből készített gyönyörű felső és egy arany fűzőből készített igen szép muftiból állott. A munka valóban dícséretre válik készítőjének; mi nem voltunk a kiállításon, de azt mondják a jelenlét, hogy e szűcsmunka a pesti ily nemű készítményeket is túlszárnyalta.

— **Szegeden** Klausz Gáborért az idén is részvét mellett tarták meg a szokásos évi requiemet.

— **Miletics** táviratot küldte Pestre, mely szerint: a szélhűdéséről szóló hír teljesen alaptalan.

A **Szász királyi pár arany lakadalmán**, uralkodó családnak Beust gróf fogja képviselni, mint rendkívüli küldött.

— **Tűzkronika** A szokott őszi égések igen sűrűn követik egymást. Sárkányban cséplők gondatlansága miatt 53 telek égett porrá, körülbelül 40-50 ezer frt kárt okozva; itt azonban minden gazda biztosítva volt; Nánáson a szintén cséplés közben kiütközött tűz 224 épületet hamvasztott el, minden begyűjtött gabonával és takarmánnyal, sok szarvasmarha és disznó is oda égett; a kár: 91,124 frt; a Dürbach-i kár körülbelül 24 ezer frtra megy. Tamásiban 32 ezer frt áru gabona égett el egy csúroskertben. Kisebb nagyobb égések voltak: Kutyfalva, Sziget, Nyires, Mánya, Léczfalva, Karatna, Beszterce, Osdóla, Szárfalva, Tóvis, Péterfalva, Rápol, Borberek, Győrfalva, Barátos, Neppendorf, D. Kreutz, Sajó stb. községekben.

— **Osterlamm Károly** pesti könyvkereskedő 47 éves korában tegnapielőtt meghalt. Osterlammnak Pesten egy jó hírből álló könyvkereskedése volt, majd az „Athenaeum” megalakulásakor ez intézet vezérigazgatója lón, és gazdag ügyismeretei, fáradhatlan szorgalmával lényegesen hozzájárult az intézet felvirágztatásához, mely buzgólkodásában a magyar irodalomnak is nevezetes szolgálatakat tett.

— Az **abruddányai** rom. cath. szegény állapotban levő templomot, a brassói r. cath. oltáregylet több értékes tárggyal megajándékozta.

— **Schweinecz gróf** német nagykövet az osztrák magyar udvarnál f. hó 18-án tartá esküvőjét Londonban Jay Anna kisasszonnyal, a bécsi amerikai követ leányával.

— **Petrik Géza** ismert pesti könyvkereskedő csőd alá jutott.

— **Finis Bavariae!** A strassburgi hivatalos lap hozza a feltűnő hírt, miszerint Vilmos császár végcsapást mér zabolátlankodó hübriszre, ki nem akar észretérni. S nem kevesebbről lenne szó, mint hogy Roon német hadügyér utasítást vett, nyújtsa be a birodalmi gyűlésnek egy törvényjavaslatot, melynek értelmében a porosz és bajor hadseregek tökéletesen egyesítenek. Ajánljuk tudomástétel végett Ghyecz Kálmánnak.

— **Heine Henrik** holtteste, mely eddig a Montmartre temetőben, Páris mellett nyugodott, f. év novemberben Hamburgba fog szállíttatni, és a Heine-család sírboltjában elhelyeztetni.

— **Új cseppköbarlang** Az igli gymnasium egyik tanára egy cseppköbarlangot fedezett föl, mely szépségre és nagyszerűsége nézve vetekedik a híres aggteleki barlanggal. Jelenleg még nagyon fáradságos az új barlangba bejutni, a felfedező fáradozásai folytán azonban a bejárást nem sokára kényelmessé fogják tenni.

— A **párisi magyar egyesület** a folyó év július-szeptemberi működéséről kimutatás jelent meg. A pénztárhoz kimutatása szerint az egyesület kasszája 479 frank 50 centime, öt db magyar államkötvényben 1500 frk, havidíjakban hátralék 118 frk 50 centime, kölcsönben kinu van 32 egyenlő 951 frk 80 centime, tehát az egyesület összes vagyona 3049 frk 80 centimes. A lefolyt három hó alatt segélyezett az egyesület 5 egyént 65 frank-ig. Az egyesület célja — mondja többi köztajelentés, — a Párisba érkezett honfiak között összetartást s barátságot hozni létre, egymást szellemileg s anyagilag támogatni, az érkezett honfiaknak utasítással és ha anyagi helyzetük igényli őket pénzzel is segíteni. Minthogy a Párisba utazó ifjak nagyjából iparosok s az egyesület tagjai csaknem minden iparágat képviselnek: tehát azon iparos ifjak, kik Párisba szándékoznak utazni, iparágak tanulmányozása végett, elutazások előtt tudassák az egyesülettel megérkezők idejét és foglalkozásukat, hogy az egyesületnek ideje legyen, ha lehetséges, foglalkozást keresni részükre. A szorgalmas munkás mindenkor kaphat munkát Párisban, s ne rettenjenek vissza a kiutazástól, ha a francia nyelv nem bírják, ámbár ha alkalmuk van azt némileg elsajátítani: az nagy előnyükre leend. — Továbbá figyelemzett a jelentés a kereskedő ifjakat (kik oly megdöbbenéssel utaztak Párisba) hogy jó készséggel menjenek oda.

— **Zólyomgyében** kebeleztet Sziács fürdőt a bécsi győgybank megvette 315,000 frtért. Tehát idegen kézbe került, oly kézbe azonban, mely e jeles fürdőt magas színvonalra lesz képes emelni, mint az eddigi részvényes társaság.

— „**Tizenkéthavi elnökösödés**” czim alatt legközelebb egy terjedelmes munka fog megjelenni

Thierstől a szerző megnevezése nélkül ugyan, de — mondja a „Patrie” — szellem és műveltség, sőt még alakja is legott elárulják, minő részt vett „a consalatus és a császárság történeté” nek szerzője e mű szerkesztésében. A könyv két részre fog oszlani; az első a tényeket sorolja fel, míg a második az ez idő szerinti alkotmányos kérdések vitatásának lesz szentelve.

— A **pénzügyiérési palota**. Párisban, mint tudjuk, a kommune alatt legett s romban hever ma is a Rivoli utca épen nem nagy díszére, e palota telkéért egy angoltársaság 11 milliót ígért legközelebb azon kikötéssel, hogy ott játékházat emelhesse. Thiers megbotránkozásával utasította vissza ez ajánlatot s minthogy az első árverés nem vezetett eredményre, december hóban egy második fog tartatni.

— **Madarász Victor** szorgalmasan dolgozik a kormány által megrendelt festményén, mely Bethlen Gábor tudósai körében ábrázolja, és néhány hét múlva el is készül vele. Ezt és Eötvös életnagyságú képét a bécsi kiállításra is felküldi. Eötvöst a széken ülő helyzetben ábrázolja, író asztal előtt.

— A **new-yorki magyar egyesület** szept. hó 4-én tartotta évi nagygyűlését. Az egyesület tevékenyen működik, hogy az Egyesült Államokban elszórvan levő magyarok közt összekötő kapcsolatot szolgáltasson. Pénzsegélyezésekre nincs alapja, de voltak esetek az év folytán, midőn a tagtársak igazi testvéri szeretettel tanúsítottak. A társas életnek is színhelye az egyesület helyisége, melyben felolvasásokon kívül voltak ártatlan játékok, melyek a társulati érületet emelték. Megünnepelték március 15-ét is. Az egyesületnek jár számos magyar lapja s van könyvtára is 18 magyar, 22 német és 30 angol művel, összesen 218 kötetből. A pénztári kimutatás szerint az egyesület vagyona 700 dollár. Egész évi bevétel volt 826 dollár kiadás 805, maradt 21 dollár. A rendes tagok létszáma 66. Az egyesület helyiségében működik a „Newyorki magyar dalkör” és a „Hungaria betegápoló egyesület.”

KÖZGAZDASÁG.

Vasuti politikánk.

— **Észak** Károly felolvasása a magyar mérnök-egylet gyűlésén. —

(Folytatás.)

Ezen rendszer hiányában a korrektséghez a többinél közelebb állónak találom azon módot, mely szerint valamely vonal létesítésének szükségét a közérdek szigorú számbavételével maga a törvényhozás konstatálja s elhatározza, hogy legyen meg s aztán a többieket a végrehajtó hatalom teszi oly módon, mint azt alább kifejtési fogom.

Mindenek közt pedig legokszertlenebbnek tartom a vasutkezelésnek azon módját, midőn a vonalak életbeléptetése azon opportunístól van függővé téve, hogy valamely vállalat, másképp konzorcium egy vonalat felkap, arról előmunkálatokat készít és a kivitelre ajánlatot tesz.

Minők legnagyobb részt ezen előmunkálatok, azt a tapasztalat szomorúan tanúsítja, az ily előmunkálatok részint helyi magánérdekből indulnak ki s gyakran egy igénytelen pálinkaház elég indok arra, hogy a főirány, vagy az állomás elvonassék oly helytől, melynek ezekre számszorta több igénye van, részint és gyakran a vasut létesítését komolyan nem is célozzák, előmunkálatok csak eszköz pénzoperációra, nyeresémes üzletre.

Az előle előmunkálati tervek többnyire alig többek, mint ideális tervek, majd kizárólag a generalstab térképei alapján készülnek, mi a fekráj dolgában megjárja, de nem ritkán a lejtáraj is innét meríti adatait. — E tervek sokszor nem állnak egyből, mint a tábori térkép másolatai egyik községtől a másikig húzott egyes vonalakból, — a helyszínen, szerencse, ha a vonalhossz fel van mérve némi pontossággal, a hosszszelvények ritkán részesülnek azon szerencsében. A tér és talaj, a vidék statisztikai adatai, az anyagszerzés és egyéb tényező körülmények és viszonyok tanulmányozása gondoljait épen nem zavarja. — Sajátszerű az is, hogy oly versenyző, ki a kiadandó vonalt csak nem is látta, sőt traszírozás rajta véghez nem vitt, adandó alkalmommal mégis bír előlépni kész tervvel. Az ily tervet valóban ideálisnak kellene tekinteni, ha közte és más tervek között bizonyos összehangzás észlelhető nem volna, viszont ezen tulajdonságát, az eszmék találkozásait valóságos boszorkányságnak kellene elnevezni, ha nem tudnók, hogy hazánkban az utolsó boszorkányt Dugonits anyjának személyében még a múlt század végén Szegeden elégették.

(Folyt. köv.)

A közönségköréből.*

Nyílt köszönet.

Küküllőmegye főispánja méltóságos Szilvási Sándor ur, ki eddig is mint szíves emberbarát volt ösmerve, újlag is tetteleg kimutatta, hogy vallás-különbőség nélkül minden ember irányában szeretetteljes szívességgel viseltetik.

*) A közérdekű felszólalásoknak szánt e rovat alatt közleményekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

A dícsőszentmártoni és hozzá tartozó kerületben lakó izraelita hitfelekezethek minden újví s engesztelő napi ünnepe D.-szentmártonba gyűlnek össze az isteni tisztelet megtartása végett, de minék utánna e nevezett mult ünnepekre oly helyet Dícsőszentmártonban nem lehet találni, mely az egész gyülekezet befogadhasa az isteni tisztelet megtartására végett, a méltóságos főispán ur oly kegyes volt, hogy az udvarán levő 3 szobából álló épületet minden fizetés nélkül átadta, hol is az isteni tiszteletet minden akadály nélkül megtarthatták. Miért is az egész gyülekezet ezennel alázatos köszönetét nyilváníttja.

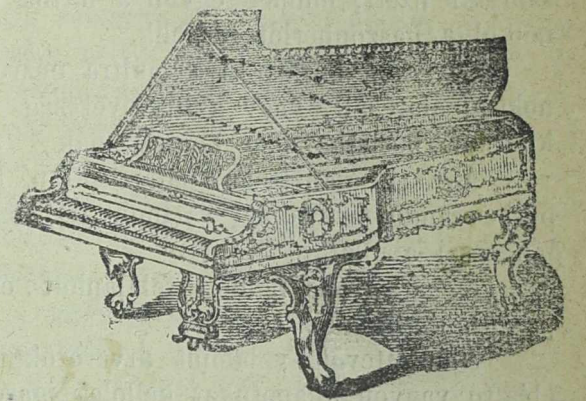
Rosmann Mihály,
előljáró.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Okt. 23-án 5°. M-taliquea 100 ft. 65.20
Kamat 64.55. Nemzeti kölcsön 100 ft. 69.80.
1860. Kölcsön 101.40. Bankrészvény 945. Hitelintézet részvények 328.—. London 10 ft. st. 107.80
Bzst 107.—. Cz. kir. arany 5.13 Napoleondor 864 1/2
Urbéri kötvények: Magyarország 79.50
Ruszi 78.50. Erdélyi 76.75 Horvátországi 77. 25.

Felelős szerkesztő: **Szász Béla.**

Nyílttér.) KOLOZSVÁRTT

DEMJÉN LÁSZLÓNÁL

kaphatók a legjobb bécsi
zongorák
gyári áron és felelősséggel.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. augusztus 1-étől:

árlészállítással.
Kolozsvar, Szamosujvár és Deés között.
Kolozsvarról indul a gyorskocsi Szamosujvár és Deésre naponta délután 3 órakor, Deésről Kolozsvarra naponta délután 1 órakor. 1 hely ára Kolozsvarról Szamosujvárig első és közbelelő coupeda 2 frt 30 kr. a hátulso coupeda és a bakkon 1 frt 70 kr. Kolozsvarról Deésig vagy vissza első és közbelelő coupeda 3 frt — hátulso coupeda és a bakkon 2 frt 50 kr.
Kolozsvarról Felvinczre naponta kétszer reggeli 3, és délután 4 órakor. Első hely 4 frt hátulso 3 frt 50 kr. Tordáig vagy vissza 2 frt.
Minden utas 30 font szabad pondgyaszt vihet magával.

Kibédi Biasini Domokos

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül: Revalesciere Du Barry Londonból.

Minden szenvedőnek egészség és izletes Revalesciere Du Barry által, mely gyógyszer költség nélkül az alábbi betegségeket előlítja: gyomor, ideg, mell, tüdő, máj, mirigy, nyálkártya, légzési, hólyag, a vese bajok, gümőkör, aszkór, asthma, köhögés, emésztetlenség, dugulás, hasmenés, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vizkór, láz, szédülés, vértelenség, illuzgás, rosszullét és hányság a terhesség alatt is, diabetes, méliakór, elcsóványodás, csusz. köszvény Kivonat 73,000 tugsitvány, ből, oly felgyógyulásokról, melyek a gyógyászatnak ellenállottak.
48,421 sz. bizonyítvány.

Vág-Ujhegy Magyarországon
Több éve zavarva volt emésztésem gyomorbetegséggel és elnyálkásodással kellett kiüdenem E bajoktól a Revalesciere 14 napos használata által megmenekültem.

Sternier J. L. tanító a népiszkolán.
Gasen, Stiria, Birkfeld posta 1870. nov. 19.
Igen tisztelt ur! Örömmel és kötelességem szerint elismerem a Revalesciere jó hatását, a hogy ez több oldalról elismertett. E kitűnő szer engem borzástól lélekzést, nebuláktól nehéz köhögéstől, feljutt nyaktól, nyomorgórestől szabaddított meg, melyekben évekig szenvedtem.

Steinhage Vincze pens. lelkész.
Páris, 1866. april 26.
Uram! Az ön Revalesciere-csokoládéja oly jót tett, mint hogy asthmaticus bajoktól, melyekben évekig szenvedtem, végleg megszabadított.

Gaillard, a francia hadsereg főintendása.
Adra, Almeria tart. (Spanyolország 1867. oct. 21.
Nagy örömmel jelentem lanyom meggyógyítását hosszas szenvedéseiből, miket egy bőrkór okozott és az álomtól fosztá meg.

Perrin de la Hittello francia vice-consul
72,632. sz. bizonyítvány.
Beaumont, 1868. aug. 5.

Az ön Revalesciere-re csodálatot mével a betegemnél. Küldjön még 72 szelenczével.

Bailette J., gyógyszerész.
Téplálók levén mint a hus, a Revalesciere felöltöttek és gyermekeknek 50-szeres árat megtakarították gyógyszerükben. Bádogszelenczékben 121 fontos 1.50, 1 fontos, 2.20, 3 fontos 4. 60, 5 fontos 10 frt, 12 frt, 24 frt, 24 frt, 36 frt. Revalesciere-lepények, szelenczékben 2 frt 50 kr. 4 frt 50 kr. Revalesciere chokoládé por- és tábla alakban 12 szelenczére 2.50, 48 szelenczére 4.50, porban 12 szelenczére 1.50 frt, 288 szelenczére 40 frt, 576 szelenczére 86 frt. — Kapható: Barry du Barry és társaiál **Bécs, Wallfischgasse 8. sz. Köszvényát: Binder gyógyszerész.** Pesten 78. rók, Prágában: Fürst J. Brünban: Ederl., Debrénczenben: Mihálovics István gyógyszerész, Duna-Földvár: Nadhera Pálnál, Károlyváros Brüll F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhely: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztorj Felixnél, Székes-Fehérvárott: Diebala Györgynél, Vágujhelyen Congleuer Ignácznál, Vasaradon: dr. Halter A.-nál. Agrámban Jürgalszovka gyógyszerészében, azonkívül a bécsi ház postai utalvány vagy utánvét mellett szétküldi.

* E rovat alatt közlésekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Földhaszonbéri hirdetés.

A m. kir. földművelési miniszterium meghagyásából az alábbi megnevezett s a fogarasi uradalomhoz tartozó birtokrész, következő feltételek mellett haszonbérbe adatik:

A bérlet megnevezése.	A bérlethez tartozó községek.	Az új bérlet				Az új bérlet			
		A bérlet terület.	Sz. t. föld.	Rét.	Legelő.	kezdete	vége	hó	nap
		Katastrális hold (1600)	1811			1873	1878	1873	1878
						ápr.	decemb.	ápr.	decemb.
Sárkány.	Sárkány.	203	141	61	5	1-ső	31-iki.		
	Persány.	138	—	6	132	"	"	"	"
	Gried.	46	—	46	—	"	"	"	"
	Parró.	10	3	7	—	"	"	"	"
	Uj-Sinka.	21	11	10	—	"	"	"	"
	Todoricza.	263	141	46	76	"	"	"	"
Összesen:		681	296	177	203	8	—	—	—

A bérbeadás ajánlatok alapján és nyílt árverés útján eszközöltetik. Haszonbérleti kiánók 50 kros bélyeggel és 10 százalékos bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat **f. é. december-hó 2-dik napjáig** nyújtják be az alólt erdőhivatalnál, hol a haszonbéri feltételek is megtekinthetők. Az árverés a mondott napon és időben fog megtartatni.

A gazdasági épületeket köteles haszonbérő tűz ellen biztosítani, időről időre tartatni s folytonosan jó karban tartani.

A bérlettel királyi kisebb haszonvételi jogok egybekötve nincsenek.

Az államadót, földtehermentesítési járulékot s a kegyuri terheket a kincstár fizeti; minden egyéb a birtok után járó terhek, minden leszámítás nélkül a haszonbérlet terhelik.

Oly régi bérlet, ki a multa névze hátrálékban van, csőd- vagy gondnokság alatt áll, vagy a kik nyereség vágyból eredő büntényért elítéltek, kincstári bérletbe nem bocsátatnak.

A zárt ajánlatban határozottan kitéendő, hogy az ajánlattevő ugy a bérbeadandó tárgyakat, valamint a haszonbéri feltételeket ismeri és azok alapján teszi ajánlatát.

A katastrális holdért felajánlott évi haszonbér, számmal és betűkkel pontosan kiirandó.

Ajánlattevők, valamint árverezők is kötelesek bérletképességüket és kiélegítő vagyon állapotukat kellőleg igazolni.

Az árverezni kívánók a kikiáltási ár 10 százalékát tartoznak bánatpénzzel letenni.

Az ajánlatba az ajánlattevő neve, lakhelye és az utolsó posta-állomás tisztán olvashatólag kitéendő.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Kelt Fogarason, 1872, október 17-kén.

A m. kir. erdőhivatal.

Uj naptárak 1873-ra

STEIN JÁNOS könyvkereskedésébe Kolozsvárt most érkeztek s kaphatók:

KÖZHASZNÚ

Erdélyi Képes Naptár

1873-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására. Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal.

Ára 26 kr.

Falusi gazda naptára 1873. Szerkeszti dr. Farkas Mihály. IX. évfolyam.

Ára 80 kr.

Kossuth naptár 1873. Szerkeszti Honfi Tihamér. III-dik évfolyam.

Ára 40 kr.

A népszámláló naptára 1873. A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre. Ára 40 kr.

Balpárti nép-naptár 1873. Balpárti polgártársai számára. Szerkeszti Vasgyuró Tamás. III. évfolyam. Ára 50 kr.

Lidércz naptár 1873. XII évi folyam. Ára 60 kr.

Istvánbácsi naptára 1873. Alapítá Májer István. XVIII. évi folyam.

Ára 50 kr.

Protestáns új képes naptár 1873. Szerkesztette Dömötör János. Új folyam. Első év. Ára 50 kr.

Magyar nők naptára 1873. Szerkeszti Beniczky Irma. V-dik évfolyam.

Ára 60 kr.

A magyarnép naptára 1873. Szerkeszti Tatár Péter. Ára 25 kr.

Ifjusági naptár 1873-ra. Szerkeszti K. Beniczky Irma. Ára 50 kr.

Színházi naptár 1873. Ára 80 kr.

Nevezzünk. Új humorisztikus naptár 1873. IV. évfolyam. Ára 40 kr.

Barátfülek naptára 1873-ra. Szerkeszté Papramorgó. Harmadik évfolyam. Ára 50 kr. Ugyanaz, bővített kiadás, függelékekkel: Magyarország teendői a csatlakozás kimondása után. Ára 80 kr.

Csodabogár naptár 1873. Tele rta s pingálta Bogarász Kukukk.

Ára 60 kr.

Kis nemzeti naptár 1873. Szerkeszti Tatár Péter. Ára 18 kr.

Dr. Joh. Nep. Vogl's Volks-Kalender 1873. XXIX. Jahrgang. Ára 65 kr.

Humoristisch-satyrischer Figaro-Kalender 1873. Redigirt v. C. Sitter.

Ára 25 kr.

Haszonbér.

Gr. Bethlen Sándor Szászváros melletti földi birtoka, több évekre haszonbérbe kiadó **1873 ápril 25-től kezdve**. Erre vonatkozó ajánlatok a tulajdonoshoz teendők Bethlenbe.